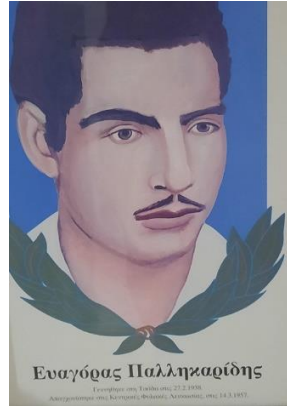

Οδοιπορικό στην Κύπρο την αέρινη και μακαρία γη

του Στράτη Δαλιάνη

Ευγόρας Παλληκαρίδης , 19 ετών
απαγχονίστηκε από τους Άγγλους 14-03-1957

θα πάρω μίαν ανηφοριά

θα πάρω μονοπάτια

να βρω τα σκαλοπάτια

που παν στη λευτεριά

Ανάμεικτα συναισθήματα με πλημμύρισαν, όταν πάτησα τα ευλογημένα και αιματοβαμμένα χώματα της Κύπρου.

Αισθήματα χαράς γιατί ύστερα από 52 χρόνια συναντηθήκαμε με τους φίλους και συμφοιτητές μου από τη Γυμναστική Ακαδημία Αθηνών, τους Κυριάκο Καποδίστρια και Κώστα Ιορδάνου, με τους οποίους περάσαμε τα φοιτητικά χρόνια μαζί. Όπως ήταν φυσικό ,οι αναμνήσεις φούντωσαν και ξαναθυμηθήκαμε όλες τις καλές και δύσκολες στιγμές, που είχαμε περάσει μαζί.

Μας κατέκλυσαν ακόμα αισθήματα χαράς γιατί πατήσαμε την
«Κύπρο την αέρινη τη μακαρία γη,
όπου το ωραίο πολύπαθο κορμί,
η αγνή ψυχή δεν έσβησε και ζει! και ζει! και ζει!»,
όπως λέει και ο Παλαμάς.

Την πρώτη μέρα επισκεφτήκαμε τη Λάρνακα μια πανέμορφη πόλη, από την οποία κατά καιρούς έχουν περάσει πολλοί λαοί όπως οι Αχαιοί, Ασύριοι, Αιγύπτιοι, Πέρσες και Φοίνικες. Όμορφη πόλη που παρουσιάζει ραγδαία εξέλιξη μετά τον πόλεμο του 1974.

Η Αγία Νάπα με τις όμορφες παραλίες και τη νυχτερινή διασκέδαση αποτελεί ένα από τα πιο κοσμικά μέρη της νήσου.

Μόνιμη, έδρα μας, ήταν η όμορφη, εντυπωσιακή και κοσμοπολίτικη Λεμεσός, από όπου κάθε μέρα επισκεπτόμεθα διαφορετικά μέρη.

Την επόμενη μέρα, επισκεφθήκαμε τη Λευκωσία, με πρώτο σταθμό την Μακεδονίτισσα. Όπως ήταν φυσικό νιώσαμε αισθήματα λύπης και αγανάκτησης αφού εκεί υπάρχει το κοιμητήριο των πεσόντων ηρώων μας, αξιωματικών και οπλιτών, που έπεσαν μαχόμενοι για να υπερασπιστούν τα πατρώα εδάφη κατά την εισβολή των τουρκικών στρατευμάτων το 1974.

Μαυρίζει η καρδιά του επισκέπτη, όταν βλέπει εκατοντάδες μνημεία με τις φωτογραφίες όλων εκείνων που έπεσαν ηρωικά και θυσίασαν τη ζωή τους για τα υψηλά ιδανικά της ελευθερίας.

Για μας είχε ιδιαίτερη σημασία αυτή η επίσκεψη ,αφού όλοι γνωρίζουμε ότι στη Μακεδονίτισσα καταρρίφθηκε το αεροπλάνο (Noratlas), που μετέφερε τον Ιούλιο του 1974, άντρες ειδικών δυνάμεων, μέσα στο οποίο ήταν και ο συμπατριώτης μας Σωτήρης Κουρούνης από την Καστάνιτσα ,που έχασε τη ζωή του.

Εκεί υπάρχει το κενοτάφιο του αείμνηστου Σωτήρη με τη φωτογραφία του, τα δε οστά του έχουν μεταφερθεί στην πατρίδα του και στα χώματα που αγαπούσε, στην Καστάνιτσα.

Μετά από τον τύμβο της Μακεδονίτισσας επισκεφθήκαμε τα φυλακισμένα μνήματα στο χώρο των φυλακών της Λευκωσίας, όπου έχουν ταφεί κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα 1955-1959, οι εννέα απαγχονισθέντες νέοι από τους Άγγλους κατακτητές.

Όπου και να στρέψεις το βλέμμα σου, θα δει σταυρούς με τα ονόματα των νεαρών Ηρώων και τα μνήματα αυτών των παιδιών, που κρεμάστηκαν γιατί ήθελαν να ζουν ελεύθερα χωρίς αποικιοκράτες.

Δεν υπάρχουν λόγια για να περιγράψει κάποιος τον τρόπο που θανατώθηκαν και ετάφησαν σ' ένα δωμάτιο, μέσα στη νύχτα, κρυφά από τον κόσμο, επειδή φοβήθηκαν οι Άγγλοι διαδηλώσεις και διαμαρτυρίες. Η μόνη παρουσία ήταν ένας παπάς για την εξομολόγηση, τη μετάληψη και την ταφή των ηρωικών παιδιών. Όλοι τους με το χαμόγελο στα χείλη, οδηγήθηκαν στην αγχόνη, ευθυτενείς και αγέρωχοι ψάλλοντας θρησκευτικά άσματα και τον Εθνικό μας Ύμνο. Όλοι τους ήσαν 19 - 24 ετών και εκτελέστηκαν με την παρακάτω σειρά:

απαγχονίστηκαν μαζί στις 10-05-1956

1. Μιχαλάκης Καραολής
2. Ανδρέας Δημητρίου

απαγχονίστηκαν μαζί στις 09-08-1956

1. Ιάκωβος Πατάτσος
2. Ανδρέας Ζάχος
3. Χαρίλαος Μιχαήλ

απαγχονίστηκαν μαζί στις 21-09-1956

1. Μιχαήλ κουτσόφτας
2. Στέλιος Μαυρομάτης
3. Ανδρέας Παναγίδης

Απαγχονίστηκε στις 14-03-1957

Ευαγόρας Παλληκαρίδης

Μετά το τέλος της αποικιοκρατίας των Άγγλων, τα φυλακισμένα μνήματα έγιναν τόπος ιερός και προσκύνημα. Μνημείο ηρωισμού και αντίστασης κατά των δυνάμεων της βίας και της τρομοκρατίας, ναός ιερός της ελευθερίας θεμελιωμένος στα κόκκαλα των αθανάτων παλικαριών της ΕΟΚΑ. Την Αθανασία τους, δηλώνει η επιγραφή ψηλά στον τοίχο, **«των αντρειωμένων ο θάνατος, θάνατος δε λογίζεται».**

Ως είχαμε χρέος, η ομάδα μας, έψαλε πάνω στους τάφους των ηρώων, τον Εθνικό Ύμνο!

Στο ίδιο σημείο έχει ταφεί ο Γρηγόριος Αυξεντίου, ο οποίος κάηκε ζωντανός από τους Άγγλους, μέσα σε μία σπηλιά με βενζίνη, αφού δεν μπόρεσαν να τον πλησιάσουν. Ακόμα εκεί έχουν ταφεί ο Μάρκος Δράκος, Στυλιανός Λένας και Κυριάκος Μάτσης, μάρτυρες και αυτή των εγκλημάτων των Άγγλων.

Συνεχίζοντας το οδοιπορικό μας, μεταβήκαμε στην Ιερά Μονή της Παναγίας Κύκκου που βρίσκεται στο όρος Τρόοδος 1.750 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας, με έτος ίδρυσης τα 1.100. Διαθέτει μία από τις τρεις εικόνες που αποδίδονται στον Ευαγγελιστή Λουκά και παρουσιάζει την Παναγία δεξιοκρατούσα τον Χριστό.

Στο χώρο της μονής είναι το θρονί της Παναγίας και οι τάφοι του Μακαρίου, του Ρωμανού του Μελωδού και του Νεοκλή Κυριαζή.

Άλλα αξιοθέατα που επισκεφθήκαμε, ήταν ο ναός του Ιωάννου Προδρόμου στην Αρχιεπισκοπή, τα ενετικά τείχη της παλιάς Λευκωσίας, τη λαϊκή γειτονιά και την πράσινη γραμμή. Ακόμα τον Πύργο των Ιπποτών στο Κολότσι, την Πέτρα του Ρωμιού, από όπου αναδύθηκε από τους αφρούς των κυμάτων η θεά της ομορφιάς και του έρωτα Αφροδίτη.

Επισκεφθήκαμε ακόμα, το μοναστήρι του Αγίου Νεοφύτου, και τη στήλη όπου ο Απόστολος Παύλος μαστιγώθηκε περνώντας από τη Σολομονή. Μαζί με άλλα ακόμα αξιοθέατα έκλεισε και αυτή η παρένθεση του ταξιδιού μας.

Οφείλουμε να ευχαριστήσουμε το πρακτορείο ταξιδίων Tsioros Travel και βέβαια να αναγνωρίσουμε την άψογη και υποδειγματική οργάνωση αυτού του ταξιδιού.

Ωραία η συντροφιά μας, ωραίοι οι άνθρωποι από Τρίπολη και Άστρος, όλα κύλησαν καλά!

Ο χρόνος μας τελείωσε και βρισκόμαστε στο αεροπλάνο, πάνω από το βασανισμένο νησί, για την επιστροφή μας στην Ελλάδα.

Νιώθω ευτυχής που αξιώθηκα να επισκεφτώ τον τόπο που ονειρευόμουν πάντα, το πολυτραγουδισμένο νησί από τον Παλαμά και τον Σεφέρη, τον τόπο που γέννησε ήρωες σαν τον Αυξεντίου, τον Παλληκαρίδη, τον Δημητρίου, τον Ανδρέα Παναγίδη, τον Καραολή και όλους τους άλλους που βρίσκονται θαμμένοι στους έγκλειστους τάφους στις φυλακές της Λευκωσίας.

Χαρακτηριστική είναι η επιστολή που άφησε ο Στέλιος Μαυρομάτης, που απαγχονίστηκε στις 21-09-1956. «Θέλω να ξέρετε πως ο γιος και αδελφός σας πέθανε με το χαμόγελο στα χείλη γιατί κράτησε μέχρι τέλους τον Ιερό όρκο που έδωσε να θυσιαστεί χάριν της ελευθερίας της Κύπρου».

Αφήνω τη σκέψη μου να γυρίσει πίσω στις λίγες ημέρες που γυρίσαμε στο νησί. Στη Μακεδονίτισσα, στους έγκλειστους τάφους, στις φυλακές των ηρώων, στις κρεμάλες, στη Μονή Κύκου και όλα τα άλλα αξιοθέατα του νησιού! Άραγε θα μου δοθεί πάλι η ευκαιρία να συναντηθώ με τους φίλους και αδερφούς συμφοιτητές; Ποιος ξέρει αν ξαναειδωθούμε...! Πάντως θα μείνει μία ανάμνηση μοναδική στη ζωή μου όπως και σε όλους, όσοι ακολούθησαν την εκδρομή αυτή! Ας δώσουμε μόνο μία ευχή! Ας φροντίσουν οι μεγάλοι που καθορίζουν τις τύχες των μικρών, ώστε ο κάθε Κύπριος να πάει το σπίτι του και να φύγουν γρήγορα οι κατακτητές από την Κύπρο!

Η Παναγία του Κύκκου

Ο Τάφος του Μακαρίου

Ο Ανδριάντας του Μακαρίου

Οι απαγχονισθέντες Ήρωες στην κρεμάλα 1955-59

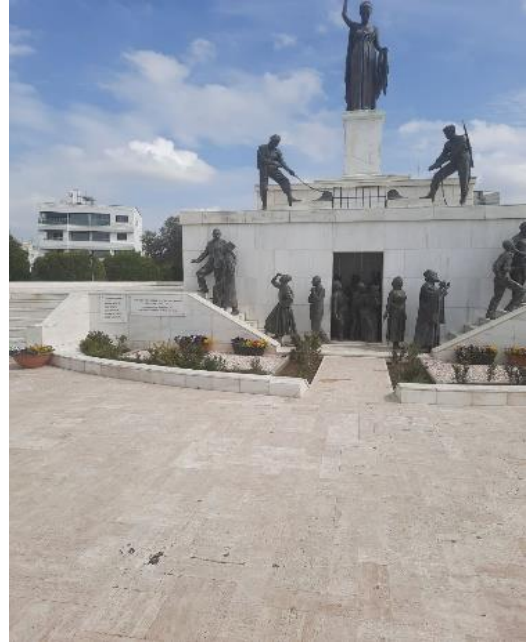
**Τύμβος με τα ονόματα
Των νεκρών Ηρώων του 1974**

**Κενοτάφιο του Σωτήρη Κουρούνη
(Συντοπίτης μας) 1974**

Οι έγκλειστοι τάφοι των νεαρών Ηρώων 1955-59.

Η ιστορία της Κύπρου

**Η κατάρριψη του ελληνικού Νοράτλας
(ανακατασκευάστηκε και διατηρείται ως μνημείο)**

Στράτης Δαλιάνης

Καθηγητής

Άστρος 25/04/2023